

uzor

Udruženje za odgovorni i održivi razvoj

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ

2024

Sadržaj:

1. Uvodna riječ	01
• Uvodna riječ izvršnog direktora	03
• Sažetak postignuća kroz brojke	04
2. O organizaciji	05
• Kratak historijat organizacije	05
• Misija, vizija i ciljevi	05
• Ključni programi i oblasti rada	07
3. Pregled realizovanih projekata i aktivnosti	09
• Realizovani projekti	09
• Aktivni projekti	12
4. Pregled strukture finansiranja	18
5. Publikacije i istraživanja	19
6. Završna riječ	25

Riječ izvršnog direktora

Danko Jakanović
Izvršni direktor

Poštovani partneri, saradnici i prijatelji,

Godina za nama – 2024 – bila je dinamična, izazovna, ali i izuzetno inspirativna za sve nas u Udruženju za odgovorni i održivi razvoj – UZOR. Naša misija ostala je ista: graditi održivo, solidarno i pravedno društvo, ali su načini na koje to radimo postali još sadržajni i snažnije povezani s aktuelnim društvenim potrebama – kako na lokalnom, tako i na međunarodnom nivou.

Tokom 2024. godine, UZOR je bio aktivno uključen u realizaciju više međunarodnih projekata, sa posebnim fokusom na reforme javne uprave i unapređenje javnih politika, medije, kao i teme održivog razvoja, upcyclinga, rodne ravnopravnosti, aktivnog građanstva i osnaživanja mladih. U tom kontekstu, uspješno smo saradivali sa brojnim partnerima iz regiona i EU, doprinoseći razvoju politika koje su bliže građanima i temelje se na stvarnim potrebama zajednica.

Kroz multidisciplinarni pristup i rad naše mreže eksperata, osnažili smo dijalog između civilnog društva, institucija i privatnog sektora, stvarajući prostor za inkluzivnije, transparentnije i odgovornije donošenje odluka. Poseban doprinos dali smo u oblastima ekološke tranzicije, promocije kreativnih industrija, i edukacije građana kroz inovativne i participativne modele učenja.

Naš tim je takođe realizovao više lokalnih i regionalnih inicijativa koje se bave medijskom pismenošću, omladinskim aktivizmom i zelenim praksama, uz snažan angažman volontera i članova naše mreže civilnog društva.

NAŠA POSTIGNUĆA U BROJEVIMA

13

Istraživanja i
publikacija

14

Konferencija,
seminara i
obuka

84

Radnih i
savjetodavnih
sastanaka

Udruženje za odgovorni i održivi razvoj UZOR

UZOR je nezavisna, nevladina i neprofitna organizacija, osnovana od strane iskusnih profesionalaca iz različitih oblasti obrazovanja i poslovanja, sa zajedničkom vizijom da svojim znanjem, iskustvom i angažmanom doprinesu održivom razvoju zajednica.

Djelujemo na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, pružajući stručnu, edukativnu, savjetodavnu, organizacionu i komunikacionu podršku inicijativama koje vode ka razvoju pravednog, inkluzivnog i održivog društva.

Misija

Uspostavljanje inovativnog modela pristupa održivom razvoju te promocija i realizacija aktivnosti i rješenja čija se korist ogleda u svakodnevnom životu građana i građanki u Crnoj Gori sa uticaj na dobrobit budućih generacija.

Vizija

Pravedno i solidarno društvo, zasnovano na sintezi principa održivog razvoja, inovativnih praksi i korišćenja novih tehnologija u svrhu ostvarenja građanskih prava i sloboda, postizanja jednakih mogućnosti i kontinuiranog napretka zajednice u kojoj živimo.

Naše ključne oblasti djelovanja

Istraživanje i oblikovanje javnih politika

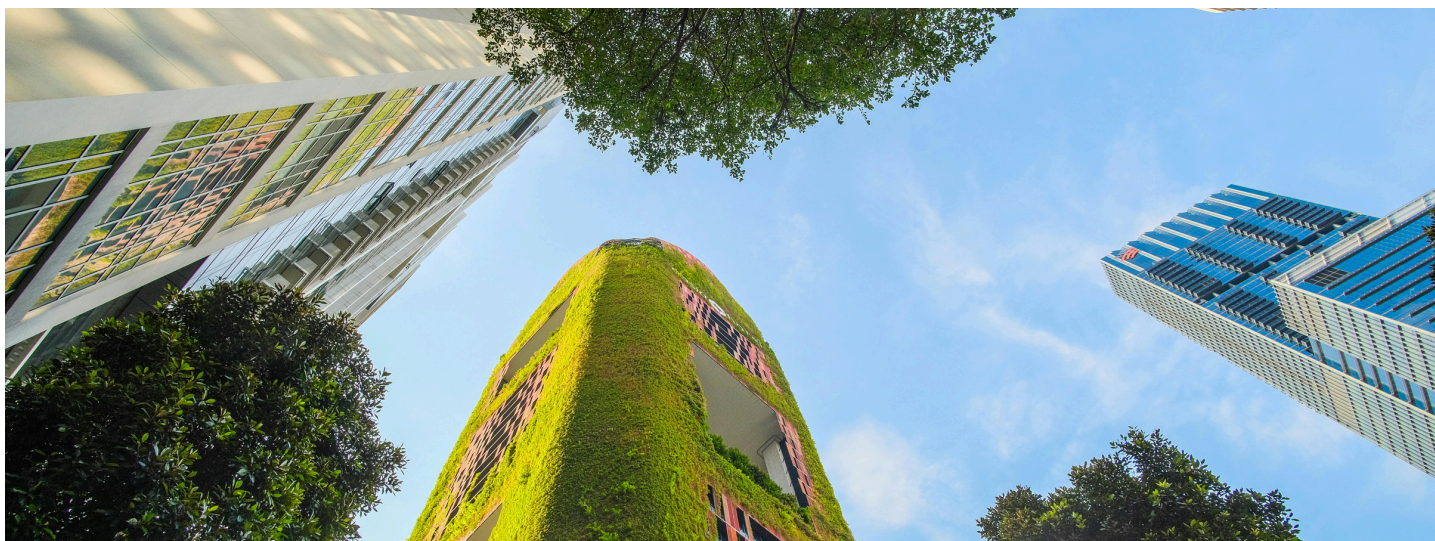
Zelene inicijative i inovacije

Edukacija i osnaživanje zajednice

Izgradnja mreža i partnerstava

Ciljevi UZOR-a

Zasnovani na otvorenom partnerstvu civilnog društva, privatnog sektora, stručne javnosti i lokalnih zajednica su:

- Doprinos demokratizaciji Crne Gore, vladavina prava i razvoju civilnog društva
- Osnaživanje i afirmisanje participativne demokratije - učešća javnosti i organizacija civilnog društva u procesu donošenja odluka i politika
- Podsticanje transparentnosti i odgovornosti društvenih i političkih subjekata
- Podrška vrijednostima, normama i obrascima ponašanja značajnim za održivost društva
- Podsticanje održivog razvoja lokalne zajednice promovisanjem saradnje unutar i među sektorima
- Unapređenje društveno-odgovornog poslovanja i javno-privatnog partnerstva
- Kreiranje i primjena politika kroz društveno odgovorne programe i razvoj servisa koji doprinose unapređenju kvaliteta života građana, posebno onih koji su u riziku od socijalnog isključenja - osoba sa invaliditetom, pripadnika romske i egipćanske populacije, LGBTIQ osoba, žena, djece i mladih
- Podsticanje programa razvoja, istraživanja i inovativnosti
- Jačanje kapaciteta putem različitih oblika edukacija – konferencija, treninga, seminara, okruglih stolova i sl.
- Podizanje svijesti stručne i laičke javnosti
- Unapređenje stanja ljudskih i društvenih resursa i jačanja socijalne inkluzije kroz oblasti kulture, zelene ekonomije, održive arhitekture, zaštite životne sredine i održivog turizma.

Ključne oblasti djelovanja

Naše djelovanje zasniva se na pažljivo definisanim oblastima koje odražavaju našu misiju, vrijednosti i strateški pravac. U nastavku predstavljamo ključne domene kroz koje ostvarujemo svoje ciljeve i doprinosimo zajednici.

Istraživanje i oblikovanje javnih politika

- Aktivno učestvujemo u procesima reforme javnih politika, posebno u oblastima održivog razvoja, zaštite životne sredine i klimatskih promjena, medija, obrazovanja i lokalnog razvoja.
- Sarađujemo sa donosiocima odluka na razvoju dokumenata javne politike, zakonskih inicijativa i strateških planova koji su zasnovani na principima održivog razvoja.
- Zagovaramo sistemski rješenja kroz evidentne preporuke i dijalog sa institucijama.

Edukacija i osnaživanje zajednica

- Sprovodimo radionice, obuke i treninge za različite ciljne grupe – od lokalnih samouprava i NVO sektora do mladih i marginalizovanih grupa.
- Radimo na jačanju kapaciteta lokalnih zajednica za aktivno učešće u razvojnim procesima i donošenju odluka.

Zelene inicijative i inovacije

- Promovišemo upotrebu čistih tehnologija, zelene ekonomije, cirkularnog pristupa resursima i društveno odgovornog preduzetništva.
- Sarađujemo sa kompanijama koje ulažu u inovacije i održive poslovne modele.

Izgradnja mreža i partnerstava

- Koordiniramo četiri ključne mreže:

1. **Mreža eksperata**
2. **Biznis mreža**
3. **Mreža civilnog društva**
4. **Mreža volontera**

Javno informisanje i zagovaranje

- Sprovodimo informativne kampanje, objavljujemo vodiče i publikacije, organizujemo javne rasprave i forume.
- Podstičemo aktivno građanstvo i jačamo participaciju građana, posebno mladih u procesima odlučivanja.

**“ Strateški, održivo,
inkluzivno – za zajednicu
kojoj pripadamo.”**

- Održivi razvoj i zaštita životne sredine
- Reforme javnih politika i strateško planiranje
- Održivi turizam i ruralni razvoj
- Medijske slobode i zaštita novinara
- Očuvanje kulturne baštine i savremene kreativne prakse
- Održiva arhitektura, urbanizam i prostorno planiranje
- Rodna ravnopravnost i društvena inkluzija
- Jačanje lokalnih zajednica i participativno upravljanje
- Podsticanje aktivnog uključivanja mladih u proces odlučivanja

Realizovani projekti

Hanns
Seidel
Stiftung

Jačanje društvene otpornosti u digitalnoj eri

Opšti cilj projekta je da doprinese evropskom putu Crne Gore i razotkrije strani uticaj zasnovan na narativima utemeljenim na podacima. Stoga je navedena zamisao postignuta sprovođenjem sljedećih specifičnih ciljeva: jačanje društvene otpornosti na stranu propagandu i podizanje svijesti kao i podrška konstruktivnoj diskusiji o evropskoj integraciji i važnosti razotkrivanja ruskih narativa i aktivnosti.

UZOR je sproveo istraživanje kako bi identifikovao i izmjerio percepciju i stavove građana o stranom uticaju u Crnoj Gori, kao osnovu za zagovaračku i komunikacionu kampanju, kao i okrugli sto. Istraživanje je sprovedeno na reprezentativnom uzorku. Instrument je upitnik, a uzorak je reprezentativan za cjelokupnu punoljetnu populaciju u Crnoj Gori. Takođe, UZOR je organizovao dvodnevnu Školu medijske pismenosti za 22 mlade osobe iz cijele Crne Gore. Ova aktivnost treba da doprinese obrazovanju građana, osnaživanju da prepoznaju lažne vijesti i obnovi povjerenja u ljude, političare, društvo i demokratske sisteme, kao ključ za izgradnju otpornosti na dezinformacije.

Radi unapređenja i promocije konstruktivne rasprave o evropeizaciji i važnosti razotkrivanja određenih narativa i praksi, UZOR je organizovao okrugli sto sa stručnjacima i donosiocima odluka. Teme su povezane sa nalazima iz svake aktivnosti unutar ovog projekta.

Projektini tim je osmislio okrugli sto uz prisustvo visokih predstavnika Vlade i Skupštine. Okupljeno je najmanje 30 predstavnika ciljne grupe, dok je projektini tim izvještavao o ključnim tačkama diskusije i preporukama iznesenim tokom okruglog stola.

Budžet: 19.696 €

Period realizacije:
3. jun 2024. – 31. oktobar 2024.

Donator: Hanns Seidel fondacija

Partnerstvo za otvorenu upravu na lokalnom nivou

Projektom se teži doprinijeti podsticanju i podršci odgovornosti i transparentnosti vlasti, kao i drugim principima dobrog upravljanja unutar OGP platforme. Akcija je usmjerena u opštinama Plav i Bar, a služila je i za podizanjem javne svijesti o MAP obavezama i OGP procesu na lokalnom nivou.

Tokom projekta, izrađen je početni izvještaj o procjeni procesa zajedničkog kreiranja OGP (Partnerstvo za otvorenu upravu) lokalnih akcionih planova u dvije opštine – Bar i Plav – kao i relevantnosti MAP-ova (lokalnih akcionih planova). Izvještaj je detaljno prikazao proces zajedničkog kreiranja OGP planova u obje opštine i zasnovan je na metodologiji sa jasno definisanim indikatorima koji se odnose na ispunjenost OGP lokalnih standarda i relevantnost obaveza iz MAP-ova.

Detaljne i primjenjive mape puta za implementaciju obaveza iz MAP-ova su razvijene za opštine Bar i Plav. Poseban naglasak stavljen je na uključivanje marginalizovanih grupa, uz saradnju sa civilnim sektorom i drugim partnerima.

Ključni elementi mapa puta uključuju: period trajanja akcionog plana, sažetak Strateške vizije Otvorene lokalne uprave i prvih pet obaveza koje predstavljaju konkretne, mjerljive aktivnosti usmjerene ka sprovođenju te vizije kao i broj obaveza: do pet za pojedinačne opštine, odnosno do dvanaest za zajedničke akcione planove u bilo kom trenutku. Mapa puta sadrži specifične, vremenski ograničene i mjerljive obaveze, koje su: relevantne, precizne, provjerljive, ostvarive i vremenski definisane.

Budžet: 19.283,00 €

Period realizacije:
1. februar 2024 – 1. decembar 2024. godine

Donator: Međunarodni Republikanski Institut (IRI)

Doprinos procesu EU integracija

Opšti cilj projekta je jačanje procesa pristupanja Crne Gore EU putem podsticanja demokratskih reformi i konsolidacije demokratskih procesa i institucija kroz unapređenje izbornog procesa podsticanjem sveobuhvatne izborne reforme u skladu s preporukama OSCE/ODIHR-a. Zamisao jeste identifikacija izazova i rješenja u ključnim oblastima za izbornu reformu kao osnova za političke izvještaje, političko istraživanje ciljanih oblasti u izbornom procesu, priprema i razvoj političkih dokumenata, podcast sa izbornom zajednicom i građanima, sastanci sa predstavnicima političkih partija, zagovaračka kampanja sa konferencijom za predstavljanje i raspravu o ključnim nalazima i rješenjima razvijenih političkih dokumenata.

Kako nije bilo napretka u reformi izbornog zakonodavstva, to je dovelo do problema sa biračkim spiskom, određenih ograničenja pasivnog biračkog prava, pitanja zakonske regulative finansiranja od strane trećih lica, kao i pravnih mehanizama za zaštitu od dezinformacija u izbornim procesima. Takođe, pitanje afirmativne akcije za romsku manjinu i prava na posmatranje izbora predstavljaju oblasti koje bi trebalo da budu riješene ovom reformom. Do sada, postoji mnogo spoljnih faktora koji utiču na izborni proces, što su potvrdile i brojne međunarodne organizacije. Crna Gora još nije započela efektivnu regulaciju dezinformacija koje prate izborne procese.

Nelegalno finansiranje kampanja i dalje je jedan od ključnih problema izbora u Crnoj Gori. Iz izbornog ciklusa u izborni ciklus, vladajuće partije zloupotrebljavaju državne resurse u svrhe izborne kampanje, a ovaj problem i dalje ostaje neadresiran od strane institucija. Finansiranje političkih partija nije transparentno, naročito kada se radi o donacijama u naturi.

Budžet: 30.000,00 €

Period realizacije:
01. decembar 2023 – 30. decembar 2024. godine

Donator: Ministarstvo vanjskih poslova i međunarodne saradnje Italije

Finansijska podrška za UZOR:
10.175,00 €

Aktivni projekti

Erasmus+

Učešće mladih u digitalnoj demokratiji: Od digitalnih vještina do digitalnih prava mladih sa manje mogućnosti na Zapadnom Balkanu (EYDR)

U ostvarivanju učešća mladih u digitalnoj demokratiji, Centar za nauku i inovacije za razvoj (SCiDEV) iz Albanije, kao nosilac projekta, zajedno sa Udruženjem za odgovorni i održivi razvoj (UZOR), Beogradskim centrom za ljudska prava i SHARE fondacijom iz Beograda, te Kulturnom asocijacijom Youropía iz Španije kroz ovaj projekat imaju za cilj da angažuju, povežu i osnaže mlade ljude digitalnog svijeta razvijanjem svojih digitalnih vještina i podizanjem svijesti o njihovim digitalnim pravima uz pristup koji balansira zaštitu i učešće kako bi mogli u potpunosti da učestvuju u digitalnoj demokratiji. Projekat uzima u obzir potrebe i interese ciljnih grupa prilikom osmišljavanja svih projektnih aktivnosti. Mapiranje i analiza potreba u okviru programa WP2 poslužiće kao osnova za kreiranje narednih aktivnosti koje će odgovoriti na konkretne potrebe i prioritete ciljnih grupa u vezi sa učestvovanjem u digitalnoj demokratiji.

Posebno, dizajn i uspostavljanje Centra za digitalnu demokratiju i prava mladih biće kreiran u saradnji sa mladima.

Nosilac projekta i partnerske organizacije imaju bogato iskustvo u radu sa različitim ciljanim grupama i koriste metodologiju dizajniranja kroz akciju, koja uzima u obzir kompleksnost lokalnih realnosti kao i ulogu državnih i nedržavnih aktera u radu sa mladima. Ova akcija promovise učešće i inkluzivnost, otvoren pristup proizvedenim materijalima i znanju, saradničke prakse i povezanost sa zajednicama kroz sve aktivnosti.

Aktivnosti su usmjerene na osnaživanje korisnika kroz inkluzivan i participativan pristup. Projekat teži da podrži omladinske organizacije na lokalnom nivou, kao i širu omladinsku populaciju, da preuzmu inicijativu i aktivno se uključe u dijaloge o politikama koje se tiču digitalnih prava.

Budžet: 300.000,00 €

Period realizacije:
1. novembar 2023 – 1. novembar 2025.

Donator: Evropska komisija kroz Erasmus+ program

Finansijska podrška za UZOR:
38.306,00 €

Finansira
Evropska unija

Efektivna prevencija i zaštita novinara u Crnoj Gori

Projekat je osmišljen sa opštim ciljem da se kroz borbu protiv nekažnjivosti i za zaštitu novinara doprinese procesu evropskih integracija Crne Gore. Projekat će doprinijeti ovom cilju sprovođenjem specifičnog cilja, kroz punu podršku efektivnoj zaštiti novinara i drugih medijskih radnika i bolje usklađivanje pravnog okvira sa pravnim tekovinama EU. Postizanjem ovih prekretnica, postaviće se osnova za zaštitu slobode izražavanja i novinara i doprinijeti postizanju mjerila u poglavljima 23 i 24.

Budžet: 108.484,00 €

Period realizacije:
3. januar 2024. – 3. januar 2026. godine

Donator: Evropska komisija kroz Tematski program o ljudskim pravima i demokratiji

Finansijska podrška EU za UZOR: 73.770,00 €

Finansira
Evropska unija

Efektivna prevencija i zaštita novinara u Crnoj Gori

Prečesto se zločini protiv novinara ne kažnjavaju, što dovodi do kulture nekažnjivosti i stvara osjećaj straha među novinarima koji bi mogli oklijevati da nastave izvještavati o osjetljivim temama. S obzirom na štetne posljedice koje napadi na novinare imaju na demokratska društva, zaštita novinara i drugih medijskih aktera mora biti visoki prioritet, zasnovan na tri stuba – prevencija, zaštita i procesuiranje. Hanns-Seidel-Stiftung e. V. (HSF), Asocijacija profesionalnih novinara Crne Gore (DPNCG) i Asocijacija za odgovoran i održiv razvoj (UZOR) predlažu da Akcija teži osiguravanju da novinari i drugi medijski akteri u državama članicama mogu obavljati svoju ulogu čuvara demokratije bez ometanja i straha, te da nijedan zločin protiv novinara i drugih medijskih aktera ne bude nekažnjen. Stoga je Akcija osmišljena s opštim ciljem da doprinese procesu integracije Crne Gore u EU borbom protiv nekažnjivosti i zaštitom novinara. Akcija će doprinositi ovom cilju implementacijom specifičnog cilja, tj. podrškom punoj i efikasnoj zaštiti novinara i drugih medijskih radnika i boljoj usklađenosti pravnog okvira s EU *acquis*. Postizanjem ovih ciljeva, stvorit će se temelji za zaštitu slobode izražavanja i novinara i doprinijeti ostvarivanju privremenih ciljeva u poglavljima 23 i 24 *acquis-a*. Takođe, pružit će korisnicima mogućnost razmjene mišljenja i poređenje s najboljim praksama država članica Savjeta Evrope/EU.

U nastojanju da se postignu ovi ciljevi, HSF kao vodeći aplikant, DPNCG i UZOR kao ko-aplikanti, obavezali su se da će ostvariti 3 glavna rezultata, posebno ciljajući novinare, urednike, medijske stručnjake, članove Komisije za praćenje istraga napada na novinare, predstavnike nevladinih organizacija, pravne stručnjake, donosioce politika i članove parlamenta, pravosudnog sistema i policije, implementirajući tri radna paketa aktivnosti prema postizanju očekivanih rezultata.

Kreiranje tržišta za proizvode od recikliranih materijala – Drugi život

CAROUSEL ima za cilj da stvori tržište proizvoda od recikliranih materijala primjenom pristupa i rješenja koji povećavaju nivo cirkularnih načina života u malim selima, uz podsticanje promjena u ponašanju građana, preduzeća i lokalnih javnih vlasti.

Osnovne aktivnosti koje se odnose na ovaj projekat obuhvataju:

Budžet: 1.301.353,40 €

Period realizacije:
3. avgust 2024. – 3.
avgust 2027.

**Finansijska podrška EU
za UZOR: 101.800,00 €**

**Donator: Interreg Adrion
Program**

Kreiranje tržišta za proizvode od recikliranih materijala – Drugi život

Usmjeravanje fokusa na sledeće aktivnosti:

- Ispitivanje lokalne dostupnosti i potencijala za upotrebu odgovarajućih materijala/iznošenih proizvoda za upcycling, kao i identifikacija potencijalnih sektora i njihovih nivoa spremnosti za upcycling,
- Analiza postojećih mogućnosti za proizvodnju upcycled proizvoda u relevantnim sektorima partnerskih zemalja, počevši od pilot kompanija CAROUSEL,
- Uporedna analiza postojećih iskustava u EU i van nje, sa daljim fokusom na ispitivanje praksi prikupljanja otpada, reciklaže i upcycling-a u pilot područjima, prvenstveno u vezi sa specifičnim materijalima/iznošenim proizvodima koji su u fokusu pilot kompanija CAROUSEL,
- Ispitivanje zakonodavstva i tržišne analize u teritorijama partnerskih zemalja, uključujući analizu zakonodavstva, ekonomije, finansijskog upravljanja, transporta i proizvodnje, kako bi se podržala stvarna funkcionalnost predloženog tržišta.

Glavni rezultati:

- Transnacionalni akcioni plan usvojen od strane transnacionalne zajednice;
- CAROUSEL Marketplace u funkciji i online i offline.

Finansira
Evropska unija

CDT - Izborna reforma u fokusu: Vrijeme je!

Opšti cilj projekta je doprinos procesu evropskih integracija u Crnoj Gori podstičući demokratske reforme i dobro upravljanje.

Crna Gora se i u 2024. godini ponovo suočava sa istim zadatkom sprovođenja sveobuhvatne izborne reforme, u skladu sa preporukama međunarodnih i domaćih organizacija. Skorašnje izborne procese karakterišu i stari i novi nedostaci, sa sličnim institucijama i zakonima koji su s pravom kritikovani od strane različitih instanci. Promjene zakonodavstva, izmjenama pojedinih zakona koje zahtijevaju prostu većinu nijesu pomogle u rešavanju ključnih pitanja niti postizanju željenih efekata. Naprotiv, Ustavni sud ih je okarakterisao kao neustavne. Crna Gora po prvi put ima šansu da konačno sprovede sveobuhvatnu izbornu reformu, jer je istim intezitetom podržavaju i vlast i opozicija.

Shodno tome, projekat je osmišljen sa opštim ciljem da doprinese procesu evropskih integracija Crne Gore kroz podsticanje demokratskih reformi i dobrog upravljanja. Projekat će doprinijeti ovom cilju ostvarivanjem specifičnog cilja, odnosno unapređenjem izbornog procesa kroz podsticanje sveobuhvatne izborne reforme u skladu sa preporukama OEBS/ODIHR. Postizanjem ovih prekretnica, projekat će postaviti temelje za bolji zakonodavni i institucionalni okvir u skladu sa preporukama, s jedne strane, i povećanje kapaciteta izbornih komisija, OCD i medija o izbornom procesu i uključivanju osoba sa invaliditetom. Takođe, unaprijediće se učesće i promovisati inkluzivni dijalog između predstavnika političkih partija, poslanika, OCD, stručnjaka, akademske zajednice i međunarodnih organizacija. U krajnjem, uticaće se na dostizanje političkih kriterijuma pregovaračkog procesa sa EU, a krajnjim korisnicima će se omogućiti da razmjenjuju mišljenja i povlače poređenja sa najboljom praksom u državama članicama EU.

Budžet: 136.751,00 €

Period realizacije:
3. januar 2024. – 3.
januar 2026. godine

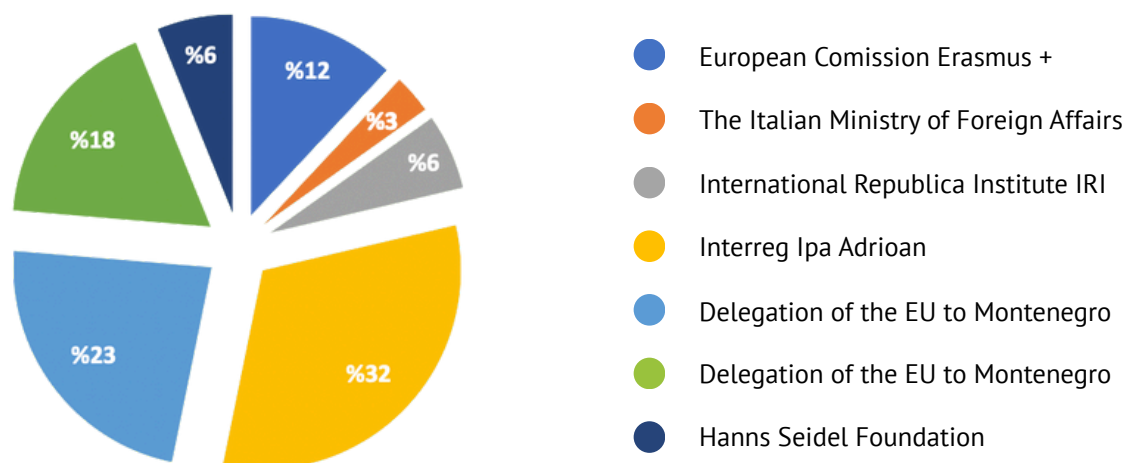
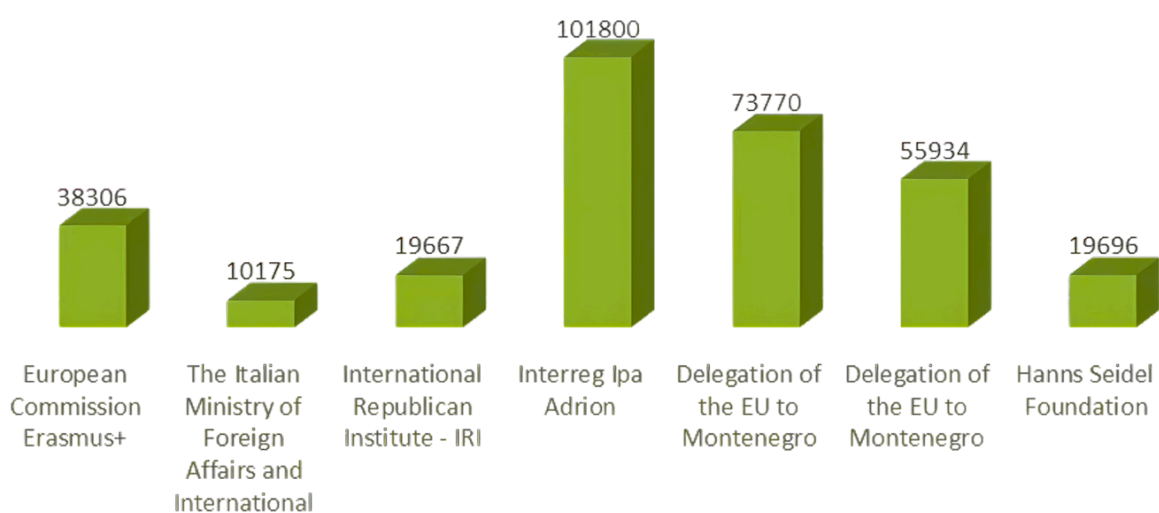
Donator: Evropska komisija kroz Tematski program o ljudskim pravima i demokratiji

Finansijska podrška EU za UZOR: 55.934,25 €

Struktura izvora finansiranja

Publikacije i istraživanja

Zadaci i obaveze u zaštiti novinarki

Priručnik za novinare i urednike

Bezbednost novinarki je prioritet za profesiju, za urednike, poslodavce i same novinarkе, bilo da su zaposlene ili freelance saradnice. Nasilje nad ženama definiše se kao svaki čin rodno zasnovanog nasilja koji rezultira ili će vjerovatno rezultirati fizičkom, seksualnom ili psihološkom povredom ili patnjom žena, uključujući prijetnje takvim djelima, prinudu ili proizvoljno lišavanje slobode, bez obzira da li se dešava u javnom ili privatnom životu.

<https://uzor.me/zadaci-i-obaveze-u-zastiti-novinarki/>

Analiza: Nematerijalna kulturna dobra Crne Gore sa osvrtom na kulturnu baštinu manjinskih naroda

Iako po teritorijalnoj veličini jedna od manjih zemalja svijeta, Crna Gora je bogata raznolikim kulturnim nasljeđem. Crnogorska kulturna baština je neiscrpna riznica, samo djelimično istražena i valorizovana. Ta svojevrsna znamenja naše baštine čekaju valorizaciju u okviru kulturnih dobara Crne Gore i svijeta (UNESCO status) i predstavljaju vanredan resurs našeg kulturnog i vjerskog turizma.

<https://uzor.me/analiza-nematerijalna-kulturna-dobra-crne-gore-sa-osvrtom-na-kulturnu-bastinu-manjinskih-naroda/>

Trojezična brošura za opštinu Tuzi

U saradnji sa predstavnicima organa opštine Tuzi, UZOR i ALB Progress su pripremili trojezičnu brošuru sa ciljem predstavljanja kulturnog naslijeđa opštine, flore i faune ovog kraja, kao i mapu ove teritorije.

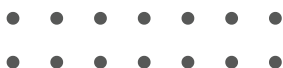
<https://uzor.me/objavljena-trojezicna-brosura-za-opstinu-tuzi/>

Komparativna analiza: ko i kako brani branitelje ljudskih prava?

Ovom komparativnom analizom daje se pregled zakonodavnog okvira u oblasti zaštite novinara i novinarki u Crnoj Gori, te dostupnih institucionalnih i vaninstitucionalnih mehanizama koji mogu koristiti novinarima i novinarkama kojima je potrebna zaštita od napada i prijetnji u Njemačkoj i Crnoj Gori.

<https://uzor.me/ko-i-kako-brani-branitelje-ljudskih-prava/>

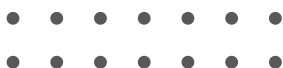

Prava posmatrača u izbornom procesu

Odbor za sveobuhvatnu izbornu reformu mora posvetiti dodatnu pažnju regulisanju pitanja prava posmatrača u izbornom procesu. Parlamentarni i predsjednički izbori u 2023. godini su ponovno ukazali na sve nedostatke izbornog zakonodavstva, posebno prilikom sprovođenja radnji u dijelu koji se odnosi na posmatranje izbora kada je postalo jasno da postoji potreba za drugačijim ili detaljnijim uređenjem određenih pitanja u ovoj oblasti.

<https://uzor.me/poboljsanim-regulisanjem-prava-posmatraca-u-izbornom-procesu-do-ostvarivanja-neometane-funkcije-posmatranja-izbora/>

Finansiranje političkih subjekata i izbornih kampanja pod lupom: problemi i rješenja

U cilju stvaranja preduslova za zakonito i transparentno finansiranje i poslovanje političkih subjekata, kao i jačanje povjerenja javnosti u izborni proces, ovim zakonom uređen je način sticanja i obezbjeđivanja finansijskih sredstava za redovan rad i izbornu kampanju političkih subjekata, zabrane i ograničenja raspolaganja državnom imovinom, fondovima i javnim ovlašćenjima u toku kampanje i kontrola, nadzor i revizija finansiranja i finansijskog poslovanja političkih subjekata u cilju ostvarivanja zakonitosti i javnosti njihovog poslovanja.

<https://uzor.me/finansiranje-politickih-subjekata-i-izbornih-kampanja-pod-lupom-problemi-i-rjesenja/>

Nenovčani prilozi i donacije u izbornoj kampanji

Nenovčani prilozi i donacije predstavljaju jedno od najproblematičnijih pitanja kada se govori o transparentnosti, dok sa druge strane usljed nepostojanja adekvatne metodologije za procjenu ovih priloga, izostaje efikasan nadzor nad sprovođenjem zakonske odredbe.

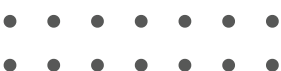
<https://uzor.me/nenovcani-prilozi-i-donacije-u-izornoj-kampanji-jednacina-sa-dvije-nepoznate/>

Crna Gora: Zona stranog uticaja

Prema mišljenju građana, najvažnije bezbjednosno pitanje s kojim se Crna Gora trenutno suočava, jeste organizovani kriminal, koji je identifikovalo 35.9 odsto ispitanika. Sajber kriminal je na drugom mjestu sa 10.8 odsto, dok su imigracija 7.2 odsto i spoljašnje vojne prijetnje (7 odsto) prepoznati kao ozbiljni potencijalni problemi.

<https://uzor.me/nenovcani-prilozi-i-donacije-u-izornoj-kampanji-jednacina-sa-dvije-nepoznate/>

Efektivna prevencija i zaštita novinara u Crnoj Gori: zadaci i obaveze u cilju sprečavanja fizičkih napada i prijetnji urednicima i novinarima

Ovaj kratki priručnik pruža osnovne informacije i praktične savjete koji mogu pomoći novinarima u obavljanju njihovog posla. Međutim, nijedne smjernice ili priručnici ne mogu biti efikasni bez adekvatne obuke i jasno definisane politike bezbjednosti u redakcijama.

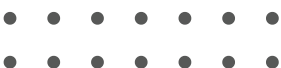
<https://uzor.me/efektivna-prevencija-i-zastita-novinarara-u-crnoj-gori-zadaci-i-obaveze-u-cilju-spreccavanja-fizickih-napada-i-prijetnji-urednicima-i-novinarima/>

Efektivna prevencija i zaštita novinara u Crnoj Gori: zadaci i obaveze za sprečavanje oflajn i onlajn uznemiravanja za urednike i novinare

Mnogi novinari redovno doživljavaju uznemiravanje tokom obavljanja svog svakodnevnog posla. Publika u Evropi postaje sve agresivnija u komunikaciji, što je posljedica širenja antimedijjskih stavova i populističkih ideologija. Ove tendencije dodatno podstiču tehnološke promjene koje omogućavaju lakšu, ali često i nametljivu interakciju s novinarima.

<https://uzor.me/efektivna-prevencija-i-zastita-novinarara-u-crnoj-gori-zadaci-i-obaveze-za-spreccavanje-oflajn-i-onlajn-uznemiravanja-za-urednike-i-novinare/>

Druga strana novinarske medalje

Svaki drugi novinar u zemlji tvrdi da se suočio sa pritiscima tokom obavljanja svog posla, a čak 62.1% novinara je svjedočilo situacijama u kojima su žrtve pritiska bile njihove kolege. Ovo je jedan od glavnih zaključaka istraživanja, koje pokazuje da na zaposlene u medijima pritisak najčešće vrše predstavnici vlasti (39.6%), zatim biznis zajednica 11.3%, dok su predstavnici opozicije i drugi mediji bili izvori pritiska za 7.5% novinara.

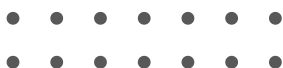
<https://uzor.me/druga-strana-novinarske-medalje/>

Izveštaj o mapiranju učešća mladih u digitalnoj demokratiji u Crnoj Gori

Izveštaj o mapiranju učešća mladih u digitalnoj demokratiji u Crnoj Gori dio je Erasmus+ projekta jačanja kapaciteta u oblasti mladih, pod nazivom „Učešće mladih u digitalnoj demokratiji: Od digitalnih vještina do digitalnih prava mladih sa manjim mogućnostima na Zapadnom Balkanu“ (EYDR). Cilj projekta je osnaživanje mladih na Zapadnom Balkanu—posebno onih sa manjim mogućnostima—povećanjem njihovih digitalnih vještina i razumijevanja digitalnih prava.

<https://uzor.me/report-on-mapping-youth-participation-in-digital-democracy-in-montenegro/>

Završna riječ,

Ovaj izvještaj donosi pregled aktivnosti, dostignuća i uticaja koje je UZOR ostvario u 2024. godini. Vjerujemo da će on biti i poziv na nastavak zajedničkog djelovanja i otvaranje novih prostora saradnje, jer nas je svaka nova inicijativa podsjetila na to koliko je važna snaga zajednice, otvoren dijalog i posvećenost dugoročnim rješenjima.

Hvala svim partnerima, donatorima i prijateljima koji su podržali naš rad.

Nastavljamo s vizijom u koju vjerujemo – vizijom razvoja koji poštuje ljude, resurse i budućnost.

Kontakt informacije

+382 20 653 271

office@uzor.me

www.uzor.me

Baku 74. Podgorica

Težnja ka opštem dobru

